UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente					
Datos Identificativos					2021/22
Asignatura (*)	Socioloxía da comunicación e da opinión pública		Código		615G01310
Titulación					
Descriptores					
Ciclo	Período		Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre		Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinación	Golías Pérez, Montserrat	Correo electrónico	montserrat.golias@udc.es		
Profesorado	Alonso Pardo, Paula Golías Pérez, Montserrat	Correo electrónico	p.alonso@udc.es montserrat.golias@udc.es		
Web	sociologia.udc.es				
Descrición xeral	Trátase de presentar ao alumno o contexto da sociedade da información e do coñecemento, a comunicación como variable que incide no proceso social. Para iso preténdese observar a socioloxía da comunicación e a opinión pública como materia aplicada e xeneral da socioloxía. Desenvólvese o marco teórico e o seu contextualización e analízase o peso da opinión na sociedade.				

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos: Non se realizarán modificacións nos contidos. O material estará a disposición do alumnado na Plataforma Moodle. 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen: - Sesión maxistral: As sesións maxistrais (exposición orais) realizaranse no horario previsto. Se celebrarán de maneira síncrona a través da Videoconferencia de Teams, pero serán gravadas e subidas tamén á Aula Virtual, xunto co material (presentacións, lecturas, outro material audiovisual) correspondente a cada tema, de xeito que teñan acceso de forma asíncrona aqueles alumnos con problemas de conectividade. A interacción co alumnado (participación e debate), manterase de maneira síncrona a través da videoconferencia ou chat de Teams e asíncrona habilitándose tamén Foros Virtuais de Moodle. - Traballo de investigación: Realización dun traballo en grupo, de carácter empírico relacionado coa temática da materia. As explicacións se farán de maneira síncrona a través de Teams e asíncrona subindo a explicación xunto co material correspondente na Aula Virtual. As dúbidas resolveranse nas clases virtuais a través de Teams (cuxa gravación tamén será subida a Moodle), e no Foro Virtual habilitado para esta metodoloxía concreta. Os alumnos/as tamén poderán solicitar titorías grupais que se levarán a cabo por Teams. - Prácticas de laboratorio: Realización de actividades prácticas (de carácter grupal ou individual) nas que se combinan diferentes probas, trátase de prácticas sobre un tema específico, realizadas co apoio e supervisión das profesoras da materia. Explicaranse a través de Teams de maneira síncrona, pero a explicación será gravada e subida a Aula Virtual. A entrega de prácticas será a través dos recursos dispoñibles en Moodle. - O exame se realizará utilizando as ferramentas e recursos telemáticos dispoñibles para o alumnado. *Metodoloxías docentes que se modifican: non se modificarán as metodoloxías, pero se adaptarán á non presencialidade de maneira virtual, e se incorporarán Foros Virtuais (que non computarán para avaliación) 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: Estableceranse diferentes canles de comunicación directa co alumnado, a través das ferramentas e recursos que teñen a súa disposición: Teams, Correo electrónico, Moodle ou Teléfono (alumnado con limitacións de conectividade). A atención desenvolverase no horario semanal de titorías establecido polos docentes, en titorías grupais a concretar co alumnado, nas sesións virtuais síncronas, nos foros virtuais de Moodle 4. Modificacións na avaliación: Non se realizarán modificacións na avaliación *Observacións de avaliación: Manteranse as mesmas observacións 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: Non haberá variacións no material nin na bibliografía. O esixido aos alumnos/as estará dispoñible na Aula Virtual, en situación de presencialidade.

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

Desenvolver as habilidades na información, na transmisión, na negociación, na comunicación e no coñecemento. Igualmente desenvolvense os perfís e significados da opinión pública	A3 A4 A5 A9 A14 A16	B1 B2 B3 B4 B9 B10 B21 B22 B24 B27	C1 C3 C7 C8
Desarrollar capacidad de aprendizaxe autónomo mediante a búsqueda guiada por la profesora, de textos relevantes da materia na Biblioteca o noutros canles de búsqueda	A1 A3 A4 A5 A9 A14 A16 A25 A27	B1 B2 B3 B4 B9 B10 B21 B22 B24 B27	C1 C3 C7 C8
Desenvolver coñecementos e habilidades terminolóxicas e categoriais mediante a exposición na aula, en clases prácticas	A1 A3 A4 A5 A9 A14 A16 A25 A27	B1 B2 B3 B4 B9 B10 B21 B22 B24 B27	C1 C3 C7 C8

Contidos	
Temas	**Subtemas**
Lección 1.Ámbitos, contextos, actores e manifestacions da socioloxía da comunicación e opinión pública	1.1.Iinformación, comunicación e coñecemento. 1.2.-Estado (Poder); Sociedade; Mercado; e Individuo 1.3.-Actitudes; comportamentos; e opinions.
Lección 2.-O estudio da comunicación e opinión pública.	2.1.- Suxeito, obxecto e actividades 2.2.-Variables: lugar, tempo e relación 2.3.-Procesos e resultados. Signos, señales, indicios, imaxes, símbolos e mitos
Lección 3.Comunicación social: interacción e socialización	3.1.-Tipos de comunicación: animal; human; de masas; e masiva 3.2.-Modelos de comunicación: funcionalistas, conductistas, dialécticos, estructuralistas, matemáticos, sistémicos, semióticos e comunicacionales 3.3.-Interacción, socialización e empatía
Lección 4.O proceso informativo. Os medios de comunicación	4.1.-Emisor 4.2.-Mensaxe (transmisor e código) 4.3.-Receptor (audiencias)
Lección 5.-A producción social do coñocemento	5.1.Referencias e imaxinarios 5.2.-Referentes. Visualización 5.3.-Entendemento, comprensión, explicación

Lección 6.-O Actitudes e comportamentos	6.1.- A yoicidade.Eu; Mi, Se.(axente-actor-espectador-observador-interprete-tradutor) . Tu. Outro Demais. Alteridade 6.2.-Relación: outro, demais, alguen, alteridades 6.3.-Actitudes reactivas e proactivas: antagónicas, interesadas, coexistenciales, convivenciales, comunitarias e comunicativas
Lección 7.-A opinión pública como categoría mediática	7.1.-A opinión pública nos clásicos da socioloxía 2.-Lipmann e a Escola de Chicago 7.3.-Os enfoques modernos no estudio da opinión pública
Lección 8.-A opinión pública e a pedagoxía social	8.1. O xornalismo 8.2.-A publicidade 8.3.-A propaganda
Lección 9.-Comunicación e pensamento social	9.1.-Perspectivas existenciais, dialóxicas e analíticas, 9.2.-Teoría crítica: a racionalidade instrumental 9.3.-Pragmatismo, fenomenoloxía e hemenéutica
Lección 10.-Teorías explicativas da comunicación de masas	10.1.-T. da Axenda 10.2.-Espiral do silencio 10.3.-T. dos usos e gratificacións
Lección 11.-A investigación dos medios de comunicación de masas.-	11.1.A realidade, a actualidade, o intanxible, a imaxe,o virtual,a visualización e o discurso 11.2.-Enfoque cualitativo da comunicación de masas.- 11.3.-Enfoque cuantitativo da comunicación de masas

Planificación				
Metodoloxías / probas	**Competencias / Resultados**	**Horas lectivas (presenciais e virtuais)**	**Horas traballo autónomo**	**Horas totais**
Proba obxectiva	A5 A9 A14 A16 B3 B9 B27 C8	2	16	18
Sesión maxistral	A3 B3 B9 B27	25	25	50
Obradoiro	A1 A4 A27 B10 B21 B24 C1 C7	13	26	39
Traballos tutelados	A14 A16 A25 B1 B2 B4 B22 C3	13	26	39
Atención personalizada		4	0	4
***Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado**				

Metodoloxías	
Metodoloxías	**Descrición**
Proba obxectiva	Realizarase unha proba obxectiva para valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia. A proba combinará preguntas tipo test con preguntas de resposta curta.
Sesión maxistral	A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso casi exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia. A sesión se complementará co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. Motivarase e valorarase a participación dos/as alumnos/as, mediante preguntas ou/e debates
Obradoiro	Realización de actividades prácticas (de carácter grupal ou individual) nas que se combinan diferentes probas: lecturas, debates, análises de fontes secundarias, resolución de problemas, roll play, trátase de prácticas sobre un tema específico, realizadas co apoio e supervisión das profesoras da materia.

Traballos tutelados	Metodoloxía diseñada para promover o aprendizaxe autónomo dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe do ?como facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensinanza basease en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguemento desa aprendizaxe polo profesor-titor. Realización dun traballo en grupo de carácter empírico que consistirá no Seguimento e Análise (cuantitativa e cualitativa) dun tema de actualidade nos Medios de Comunicación. As instrucións para a súa realización estarán a disposición dos e das estudantes na aula virtual da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Sesión maxistral Traballos tutelados Obradoiro	A atención personalizada será de carácter individual (ou grupal) para solucionar dúbidas e/ou problemas que xurdan durante as clases, a realización das prácticas ou a elaboración do traballo de investigación grupal. A atención farase durante a celebración das sesións ou no horario de titorías, a través das distintas canles de comunicación: Correo electrónico, Teams (chat ou video conferencia), ou no depacho da profesora. Para concertar unha titoría é necesario solicitar cita previamente mediante correo electrónico.

Avaliación			
Metodoloxías	**Competencias / Resultados**	**Descrición**	**Cualificación**
Traballos tutelados	A14 A16 A25 B1 B2 B4 B22 C3	Realización dun traballo en grupo de carácter empírico que consistirá no Seguimento e Análise (cuantitativa e cualitativa) dun tema de actualidade nos Medios de Comunicación. As instrucións para a súa realización estarán a disposición dos e das estudantes na aula virtual da materia.	30
Proba obxectiva	A5 A9 A14 A16 B3 B9 B27 C8	Realizarase unha proba obxectiva para valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia. A proba combinará preguntas tipo test con preguntas de resposta curta.	40
Obradoiro	A1 A4 A27 B10 B21 B24 C1 C7	Realización de actividades prácticas (de carácter grupal ou individual) nas que se combinan diferentes probas: lecturas, debates, análises de fontes secundarias, resolución de problemas, roll play, trátase de prácticas sobre un tema específico, realizadas co apoio e supervisión das profesoras da materia.	30

Observacións avaliación

Todas as actividades, tarefas e traballos a realizar
ao longo do cuadrimestre contabilizan para a nota final.
As prácticas do obradoiro e o traballo de
investigación realizaranse ao longo do cuadrimestre e a proba obxectiva
(exame) na data oficial de primeira convocatoria.

Tanto as prácticas como o traballo de investigación tutelado serán entregados nas datas marcadas polas profesoras, non se corrixirá ningunha práctica fóra de prazo.

O traballo tutelado só corrixirase unha vez tras a data de entrega (non haberá segunda corrección), o/a alumno/a xa conta coas instrucións e a guía das profesoras nas sesións interactivas e nas titorías

Para aprobar a materia é necesario aprobar tanto os traballos tutelados e prácticas (60%) como o exame (40%).
A nota mínima para superar cada unha das partes é un 5 (aprobado)

Gardarase a nota da parte superada para a segunda oportunidade.

No caso de non superar unha das partes na primeira convocatoria, constará a cualificación da parte suspensa.

Para superar a parte práctica na segunda oportunidade deberán entregarse as actividades e/ou traballo de investigación suspensos ou non presentados. A data e horas límite de entrega serán as mesmas que as do exame oficial de segunda oportunidade.

Para superar a parte teórica en segunda oportunidade deberá realizarse a proba obxectiva, nas datas oficiais.

Aqueles/as alumnos/as con dispensa ou recoñecemento de dedicación a tempo parcial deberán contactar coa profesora responsable da materia ao comezo de curso. A parte práctica será avaliada por medio dun traballo de investigación individual (diferente ao do alumnado presencial), que suporá o 60% da nota. As instrucións para a súa realización estarán a disposición na Aula Virtual da Materia. A avaliación da parte teórica será nas mesmas condicións que o alumnado presencial.

As condicións de avaliación para o alumnado de oportunidade adiantada, serán as establecidas para o alumnado non presencial: A parte práctica será avaliada por medio dun traballo de investigación individual (diferente ao do alumnado presencial), que suporá o 60% da nota, e a avaliación da parte teórica coa realización da proba obxectiva.

O sistema de avaliación para o alumnado
dos programas de intercambio será o mesmo que para o resto dos e das estudantes.

Os materiais utilizados nas sesións:

presentacións, audiovisuais, lecturas e prácticas tamén serán postos a disposición do/a alumno/a en formato dixital a través da plataforma Moodle.

Os traballos e prácticas entregaranse en formato dixital a través da ferramenta habilitada na Aula Virtual, sen necesidade de imprimilos.

Tanto nos contidos como no sistema de avaliación atenderanse ás recomendacións de axustes razoables propostas pola Unidade de Atención á Diversidade (ADI) no caso do alumnado con diversidade funcional ou NEAE, proporcionadas pola Coordinación do PAT do centro.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- Bauer, W (2009). La opinión pública y sus bases históricas. Santander : Universidad de Cantabria - Berganza Conde, M.R. (2001). Comunicación, opinión pública y prensa en la sociología de Robert E. Park. Madrid : CIS : Siglo XXI - Berlo, D. K. (2000). El proceso de la comunicación : introducción a la teoría y a la práctica. Buenos Aires : Librería "El Ateneo" - Bougnoux, D. (1999). Introducción a las ciencias de la comunicación. Buenos Aires : Buena Visión - De Fleur, Melvin L., et al. (1982). Teorías de la comunicación de masas. Barcelona: Paidós - Espinar, E. et. al (2006). Introducción a la Sociología de la Comunicación. Universidad de Alicante - Fracassetti, L. (2010). La opinión pública. [Santander] : Acopos, Universidad de Cantabria - González, M.J. et. al (2004). Sociología de la comunicación . Alicante : Compas - González Radío, V (2005). La opinión pública. Santiago de Compostela : Tórculo - González Radío, V (2006). Socioloxía da comunicación e opinión pública. Santiago de Compostela: Lea - González Radío, V (2006). El estudio de la sociología en la sociedad de la información. Santiago de Compostela: Tórculo - Habermas, J (1998). Teoría de la acción comunicativa. Madrid: Taurus - Hernández Sánchez, A (2008). Sociología de la opinión pública. Valladolid : Universidad de Valladolid - Luhmann, N. (2000). La realidad de los medios de masas. Rubí (Barcelona) : Anthropos - Martín López, E. (1998). Sociología de la comunicación humana. Madrid : Fundación para la Formación de Altos Profesionales - Martín López, E. (1990). Sociología de la opinión pública. Madrid : Beramar - Martín Serrano, M. (2007). Teoría de la comunicación : la comunicación, la vida y la sociedad. Madrid : McGraw-Hill - Roiz, M. (2005). Sociología de la comunicación y cultura de masas. Madrid : Laberinto - Thompson, J.B. (2003). Los media y la modernidad: una teoría de los medios de comunicación. Barcelona: Paidos - Varela, J. (ed.) (2002). Sociología e información. Madrid : La piqueta

Bibliografía complementaria

- Berger, P. L. (1968 (2015 reimp.)). La construcción social de la realidad/ Peter L. Berger, Thomas Luckmann. Buenos Aires : Amorrortu
- Bourdieu, P. (2008). El sentido práctico / Pierre Bourdieu ; [traducción de Ariel Dilon]. Madrid : Siglo XXI
- Breton, P. (2000). La utopía de la comunicación : el mito de la aldea global . Buenos Aires : Nueva Visión
- Castilla del Pino, C. (1990). La incomunicación. Madrid : Península
- De Moragas Spà, M (2011). Interpretar la comunicación : estudios sobre medios en América y Europa. Barcelona: Gedisa
- Del Valle Rojas, C. (2016). Nuevas formas de expresión en comunicación . Madrid : McGraw Hill
- Dewey, J. (2004). La opinión pública y sus problemas. Madrid : Morata
- Fernández-Cid Enríquez, M. (2008). La imagen de las personas mayores en los medios de comunicación de masas y la opinión pública. Madrid : UDP
- Galindo, J (Coord.) (2008). Comunicación, ciencia e historia : fuentes científicas históricas hacia una comunicología posible. Madrid: McGrawHill
- Gándara, S. (2016). INTERVENCIONES. Medios y estado. Los términos de un largo debate (2008-2016). Buenos Aires: Cazador de tormentas
- Gándara, S., & Heram, Y. (2021). Los estudios latinoamericanos de comunicación (2000-2018)¿ Consolidación académica, estancamiento burocrático o dispersión temática?. Astrolabio
- Gil Calvo, E (2018). Comunicación política : caja de herramientas. Madrid : Catarata
- González Radío, V (1996). Comunicación y pensamiento social periodismo y postperiodismo : convergencias teóricas y el marco social. Santiago de Compostela: Tórculo
- González Radío, V (2004). Comunicación e corpo. Santiago de Compostela : Lea
- González Radío, V (2007). Comunicación e interpretación de la vida en el refranero : cosificación ética y didáctica de las costumbres en España. Lugo : Deputación Provincial, Área de Cultura
- Habermas J. (1994). Historia y crítica de la opinión pública. México : Gustavo Gili
- Habermas, J (2002). Acción comunicativa y razón sin transcendencia. Barcelona : Paidós
- Hernández Sánchez, A (2010). Diccionario de la opinión pública. Madrid : Paraninfo
- Holzer, H (1978). Sociología de la comunicación. Madrid : Akal
- Izquierdo , A. (1985). Prensa y Opinión Política. Barcelona:Mitre
- Jones, O (2012). Chavs : la demonización de la clase obrera. Madrid : Capitán Swing
- Lash, S. (2005). Crítica de la información. Buenos Aires : Amorrortu
- Leydesdorff, L. (2015). Una teoría sociológica de la comunicación : la autoorganización de la sociedad basada en el conocimiento. México D.F. : Universidad Iberoaméricana
- Lippmann, W. (2003). La opinión pública. Madrid : Langre
- Lucas Marín, A (1999). Sociología de la comunicación. Madrid : Trotta
- Lull, J. (2009). Medios, comunicación, cultura : aproximación global. Madrid : Amorrortu
- Martín Serrano, M. (2006). ¿ Para qué sirve estudiar Teoría de la Comunicación?.. Contratexto: Revista digital de la Facultad de Comunicación, (4).
- Mazzoleni, G (2010). La comunicación política. Madrid: Alianza
- Miller, G. A. (1980). Psicología de la comunicación. Barcelona : Paidós
- Mirzoeff, N (2016). Cómo ver el mundo : una nueva introducción a la cultura visual. Barcelona : Paidós
- Roda Fernández, R (1989). Medios de comunicación de masas : su influencia en la sociedad y en la cultura contemporáneas. Madrid : Centro de Investigaciones Sociológicas
- Dewey, J. (2004). La opinión pública y sus problemas. Madrid : Morata
- Silverstone, R. (2004). ¿Por qué estudiar los medios?. Buenos Aires : Amorrortu
- Simmel, G. (2002). Cuestiones fundamentales de sociología. Barcelona : Gedisa
- Stewart, D. K. (1973). Psicología de la comunicación teoría y análisis. Buenos Aires : Paidós
- Tierno Galván, E. (1973). Conocimiento y ciencias sociales. Madrid: Tecnos
- Williams, R (1982). Cultura sociología de la comunicación y del arte. Barcelona : Paidós
- Wolton, D. (2009). La otra mundialización : las batallas contemporáneas por la diversidad cultural. Barcelona : Gedisa

- Xambó i Olmo, R. (2010). Los medios de comunicación social. En García Ferrando (Coord) Pensar nuestra sociedad globalizada : una invitación a la sociología (pp 431-458). Valencia : Tirant lo Blanch

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Introdución á socioloxía/615G01103 Métodos e técnicas de Investigación social/615G01105 Teoría sociolóxica 1/615G01110 Teoría sociolóxica 2/615G01203 Estrutura e cambio social/615G01208
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Socioloxía do consumo e investigación de mercados/615G01309
Materias que continúan o temario
Análise sociolóxica de textos e discursos/615G01407 Fontes de datos secundarios para o estudo da sociedade/615G01408
Observacións
Nesta materia: 1.   Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural 2.   Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais 3.   Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade 4.   Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías